

**ΠΡΟΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Β' ΤΑΞΗΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΣΑΒΒΑΤΟ 22 ΜΑΪΟΥ 2004
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)**

**Κείμενο διδαγμένο από το πρωτότυπο
Λυσίου *Υπὲρ Μαντιθέου*, 19-21**

- 19** Ὡστε οὐκ ἄξιον ἀπ' ὄψεως, ᾧ βουλή, οὔτε φιλεῖν οὔτε μισεῖν οὐδένα, ἀλλ' ἐκ τῶν ἔργων σκοπεῖν· πολλοὶ μὲν γὰρ μικρὸν διαλεγόμενοι καὶ κοσμίως ἀμπεχόμενοι μεγάλων κακῶν αἴτιοι γέγονασιν, ἕτεροι δὲ τῶν τοιούτων ἀμελοῦντες πολλὰ καγαθὰ ὑμᾶς εἰσιν εἰργασμένοι.
- 20** Ἦδη δέ τινων ἠσθόμην, ᾧ βουλή, καὶ διὰ ταῦτα ἀχθομένων μοι, ὅτι νεώτερος ὢν ἐπεχείρησα λέγειν ἐν τῷ δήμῳ. ἐγὼ δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἠναγκάσθην ὑπὲρ τῶν ἑμαυτοῦ πραγμάτων δημηγορῆσαι, ἔπειτα μέντοι καὶ ἑμαυτῷ δοκῶ φιλοτιμότερον διατεθῆναι τοῦ δέοντος,
- 21** ἅμα μὲν τῶν προγόνων ἐνθυμούμενος, ὅτι οὐδὲν πέπαυνται τὰ τῆς πόλεως πράττοντες, ἅμα δὲ ὑμᾶς ὄρων (τὰ γὰρ ἀληθῆ χρῆ λέγειν) τοὺς τοιούτους μόνους <τινὸς> ἀξίους νομίζοντας εἶναι, ὥστε ὄρων ὑμᾶς ταύτην τὴν γνώμην ἔχοντας τίς οὐκ ἂν ἐπαρθείη πράττειν καὶ λέγειν ὑπὲρ τῆς πόλεως; ἔτι δὲ τί ἂν τοῖς τοιούτοις ἀχθοισθε; οὐ γὰρ ἕτεροι περὶ αὐτῶν κριταὶ εἰσιν, ἀλλ' ὑμεῖς.
- A.** Από το κείμενο που σας δίνεται να μεταφράσετε στο τετράδιό σας το τμήμα: «ἐγὼ δὲ τὸ μὲν πρῶτον . . . ἀλλ' ὑμεῖς».

Μονάδες 10

B. Να γράψετε στο τετράδιό σας τις απαντήσεις των παρακάτω ερωτήσεων:

B1. Με ποια επιχειρήματα ο Μαντίθεος αιτιολογεί την ενασχόλησή του με τα κοινά, παρά τη νεαρή του ηλικία; Να απαντήσετε σύμφωνα με τα δεδομένα των παραγράφων 20-21.

Μονάδες 15

B2. Το απόσπασμα: «ἤδη δέ τινων ... ἀλλ' ὑμεῖς» αποτελεί τον επίλογο του Ἰσχυροῦ Μαντιθέου λόγου του Λυσία. Σύμφωνα με την εισαγωγή του σχολικού βιβλίου: «Με τον επίλογο συνήθως επιδιώκονται δύο κυρίως σκοποί, η **ανάμνηση**, που επιτυγχάνεται με μια συντομότητα ανακεφαλαίωση των βασικών θέσεων του λόγου και η **παθοποιία** που καταλήγει σε **προτροπή** ή **αποτροπή**». Αφού διαβάσετε το απόσπασμα αυτό, να απαντήσετε στο ερώτημα αν ο Λυσίας επιδιώκει ή όχι τους σκοπούς αυτούς στον επίλογό του. Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με αναφορά σε συγκεκριμένα σημεία του αποσπάσματος.

Μονάδες 15

B3. Ποιοι ήταν οι πολιτικοί λόγοι που ευνόησαν τη γέννηση της συστηματικής ρητορείας στην αρχαιότητα; Ποιοι ήταν οι θεμελιωτές της και τι γνωρίζετε για το έργο τους;

Μονάδες 10

B4. **ἀχθομένων, διατεθῆναι, ὄρων, ἀξίους, πράττειν:**
Να γράψετε ένα ομόρριζο ουσιαστικό και ένα ομόρριζο επίθετο της αρχαίας ή της νέας ελληνικής για καθεμιά από τις παραπάνω λέξεις (τα ομόρριζα μπορούν να είναι απλά ή σύνθετα).

Μονάδες 10

Γ. Αδίδακτο κείμενο
Πλάτων, Μένων 71E κ.ε.

Πρῶτον μὲν, εἰ βούλει ἄνδρὸς ἀρετὴν, ῥάδιον, ὅτι αὕτη ἐστὶν ἄνδρὸς ἀρετὴ, ἴκανὸν εἶναι τὰ τῆς πόλεως πράττειν, καὶ πράττοντα τοὺς μὲν φίλους εὖ ποιεῖν, τοὺς δ' ἐχθροὺς κακῶς, καὶ αὐτὸν εὐλαβεῖσθαι μηδὲν τοιοῦτον παθεῖν. Εἰ δὲ βούλει γυναικὸς ἀρετὴν, οὐ χαλεπὸν διελθεῖν, ὅτι δεῖ αὐτὴν τὴν οἰκίαν εὖ οἰκεῖν, σφῶζουσάν τε τὰ ἔνδον καὶ κατήκοον οὔσαν τοῦ ἀνδρός. Καὶ ἄλλη ἐστὶν παιδὸς ἀρετὴ, καὶ θηλείας καὶ ἄρρενος, καὶ πρεσβυτέρου ἀνδρός, εἰ μὲν βούλει, ἐλευθέρου, εἰ δὲ βούλει δούλου. Καὶ ἄλλαι **πάμπολλαι** ἀρεταί εἰσιν, ὥστε οὐκ ἀπορία εἰπεῖν ἀρετῆς πέρι ὅ,τι ἐστίν.

εὐλαβεῖσθαι = να προσέχει

διελθεῖν = να εξηγήσει κανείς

οὐκ ἀπορία (ἐστί) = δεν εἶναι δύσκολο

Γ1. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας το παραπάνω κείμενο.

Μονάδες 20

Γ2. Να γράψετε στο τετράδιό σας τους τύπους που σας ζητούνται για καθεμιὰ από τις παρακάτω λέξεις:

τῆς πόλεως: αιτιατική ενικού και αιτιατική πληθυντικού

οὔσαν: γενική ενικού και ονομαστική πληθυντικού στο ίδιο γένος

παιδός: γενική πληθυντικού και δοτική πληθυντικού

ποιεῖν: απαρέμφατο μέλλοντα ενεργητικής φωνής

διελθεῖν: β' ενικό πρόσωπο υποτακτικής του ίδιου χρόνου

πράττειν: α' ενικό πρόσωπο οριστικής παρακειμένου της μέσης φωνής

εἰπεῖν: β' ενικό πρόσωπο προστακτικής του ίδιου χρόνου και της ίδιας φωνής.

Μονάδες 10

Γ3.α. Στην τελευταία περίοδο «Καὶ ἄλλαι ... ἐστίν» να βρείτε τις προτάσεις και να αναγνωρίσετε το είδος τους.

Μονάδες 3

Γ3.β. Να αναγνωρίσετε συντακτικώς τα παρακάτω:
πρῶτον, τὰ τῆς πόλεως, τοὺς ἐχθρούς, μηδὲν, οἰκεῖν, κατήκοον, πάμπολλαι.

Μονάδες 7

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΥΣ

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, κατεύθυνση, εξεταζόμενο μάθημα). Τα θέματα να μην τα αντιγράψετε στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας παραδοθούν. Καμιά άλλη σημείωση δεν επιτρέπεται να γράψετε.
Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα, τα οποία και θα καταστραφούν μετά το πέρας της εξέτασης.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: μετά τη 10.30' πρωινή.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ